

บทที่ 4

ปัญหาจริยธรรมในทางธุรกิจ

การดำเนินธุรกิจที่ทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรม มีสาเหตุหลายประการ คือ

1. เป้าหมายทางธุรกิจ

การดำเนินธุรกิจเพื่อเป้าหมายหลักสำคัญ คือ กำไรสูงสุด
ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อบ่งบอกว่า การประกอบการของธุรกิจนั้น
ประสบความสำเร็จ โดยไม่คำนึงถึงปัจจัย
ที่จะส่งผลกระทบต่อส่วนอื่น หรือไม่แต่อย่างใด

2. ทักษะของนักธุรกิจ

ผู้บริหารสูงสุดในองค์กร เป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการกำหนด
ทิศทาง วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ กลยุทธ์ขององค์กร
โดยนักธุรกิจนั้นขาดทักษะที่ดีทางจริยธรรม
ย่อมจะคำนึงถึงแต่ผลตอบแทน ผลประโยชน์ของธุรกิจเท่านั้น
โดยไม่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่จะต้องมี
กับบุคคล ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ด้วย

3. การลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายของธุรกิจ

การบริหารจัดการธุรกิจที่ต้องคำนึงถึง
เพื่อสนองตอบเป้าหมายกำไรสูงสุดของธุรกิจ
ผู้บริหารจึงใช้มาตรการในการลดต้นทุนให้ต่ำสุด
และประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของธุรกิจให้มากที่สุด
แต่อาจทำให้ผลิตภัณฑ์ได้มีคุณภาพต่ำ

เกิดการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค เอารัดเอาเปรียบพนักงาน
การทำลายสิ่งแวดล้อมและการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอย่างถูกต้อง

4. การแข่งขันทางธุรกิจ

ปัจจุบันธุรกิจมีการแข่งขันกันอย่างเสรี

จึงทำให้เกิดธุรกิจใหม่เข้าสู่ตลาดและเกิดการแข่งขันกันจำนวนมาก

ธุรกิจใดที่มีความสามารถ ด้านเงินทุน ศักยภาพของบุคลากร

ทรัพยากรในการอำนวยความสะดวก ระบบการบริหารจัดการที่ดี

ธุรกิจนั้นย่อมได้เปรียบธุรกิจอื่น

ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ หรือการครองตำแหน่งทางธุรกิจ

ก็อาจเป็นสาเหตุให้เกิดการแข่งขันกันอย่างไม่เป็นธรรม

เช่น การฮั้ว การให้สินบนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

การสร้างความสัมพันธ์กับนักการเมืองที่สามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนได้

หรือใช้วิธีการใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่งให้เกิดความเสื่อมเสีย เป็นต้น

5. การไม่คำนึงถึงมาตรฐาน

คุณค่าของความถูกต้องทางสังคม เป็นการมุ่งทำธุรกิจ
เพื่อหาผลประโยชน์ผลกำไรทางวัตถุเท่านั้น
โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องทั้งในแง่ของกฎหมาย
จารีต ประเพณี ศีลธรรมและจริยธรรมใด ๆ
เช่น การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ลักลอบค้ายาเสพติด
ลักลอบค้าสัตว์ป่าสงวน ลักลอบค้าขายทางเพศ
ลักลอบค้าแรงงานเด็กและแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

6. การขาดสำนึกของความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และสิ่งแวดล้อม

เมื่อนักธุรกิจนั้นมุ่งแต่กำไรและผลประโยชน์เฉพาะธุรกิจ
โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดความเสียหาย เกิดมลภาวะ
เป็นพิษทางเสียง กลิ่นและควันต่าง ๆ ต่อส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม

เช่น การลักลอบตัดไม้ทำธุรกิจไม้เถื่อน
การปล่อยของเสียลงน้ำ ปล่อยควันพิษ
ทิ้งสารเคมีที่เป็นอันตรายโดยไม่มีการบำบัด

ประเภทปัญหาของจริยธรรมในทางธุรกิจ

แยกได้เป็น 3 แบบ

จริยธรรมของความสัมพันธ์แบบส่วนตัว

จริยธรรมที่เกี่ยวกับนโยบายของบริษัท

จริยธรรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือหน้าที่ต่างๆของบริษัท

จริยธรรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือหน้าที่ต่างๆของบริษัท ดังนี้

จริยธรรมด้านบัญชี

จริยธรรมทางด้านการตลาด

จริยธรรมทางด้านการเงิน

จริยธรรมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

จริยธรรมในด้านอื่นๆ ในส่วนอื่นๆ

ที่มาของปัญหาจริยธรรมในทางธุรกิจ

ปัจจัยหรือสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาทางจริยธรรม สาเหตุอาจมีดังนี้

- ผลประโยชน์ส่วนตัวและความเห็นแก่ตัว
- การกดดันเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร
- จุดมุ่งหมายของธุรกิจกับค่านิยมส่วนตัว
- ความขัดแย้งต่างวัฒนธรรม

ผลกระทบต่อธุรกิจที่ดำเนินงานขาดจริยธรรม

ความเห็นแก่ตัวของคนภายในองค์กร

ความขัดแย้ง

ความไม่ไว้วางใจกัน

ประสิทธิภาพของงาน

ไม่มีความสุขในการทำงาน

สร้างศัตรูทางการค้า

ถูกต่อต้านจากชุมชน

ทำผิดกฎหมาย

ล้มเลิกกิจการ

วัฒนธรรมองค์การและบรรยากาศทางจริยธรรม

วัฒนธรรมขององค์การ

เป็นสิ่งที่ผสมผสานระหว่างแนวความคิด ประเพณี ค่านิยม

ของบริษัทเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

สำหรับทุกคนในบริษัทที่ต้องประพฤติปฏิบัติ

ทุกๆ องค์การมีวัฒนธรรมของตนเอง

และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในหน่วยงานนั้นๆ

มีผลกระทบต่อการบริหารงานตั้งแต่

การรับสมัครพนักงาน การให้ความดีความชอบ

การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง

บรรยากาศทางจริยธรรมหรือบรรยากาศทางคุณธรรม

สภาพที่พนักงานสามารถรู้สึกได้ว่าอะไรถูกอะไรผิด
พฤติกรรมใดเหมาะสม โดยไม่ต้องมีการระบุอย่างชัดเจน
เป็นคำสั่งหรือลายลักษณ์อักษรและถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่ง
ของวัฒนธรรมองค์การ

การวิเคราะห์บรรยากาศทางจริยธรรม จำแนกแบบประเภทของตัวชี้วัด

- แบบแรกใช้ตัวเองเป็นหลัก
- แบบที่สองเป็นแบบคำนึงถึงผู้อื่น
- แบบที่สามเป็นแบบยึดหลักการ

บาร์ค วิคเตอร์ และจอร์น คัลเลน ได้แยก

ลักษณะของบรรยากาศทางจริยธรรมของบริษัทเป็น 5 แบบ

แบบที่หนึ่ง บรรยากาศที่เอื้ออาทรกัน

แบบที่สอง บรรยากาศแบบยึดกฎหมายและจรรยาบรรณ

แบบที่สาม บรรยากาศแบบยึดกฎข้อบังคับ

แบบที่สี่ บรรยากาศที่เน้นการปฏิบัติ

แบบที่ห้า บรรยากาศแบบอิสระ

การวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมในธุรกิจ

แนวปฏิบัติที่กำหนดแนวความคิดหรือวิธีคิด

เมื่อมีปัญหาทางจริยธรรมเกิดขึ้นในการทำงาน

เพื่อช่วยทั้งผู้บริหารและพนักงาน

ในการกำหนดและวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นปัญหาจากจริยธรรม

และจะต้องทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลทางจริยธรรม

อรรถประโยชน์

สิทธิ

ความเป็นธรรม

ปัญหาจริยธรรมในการปฏิบัติของธุรกิจในประเทศไทย

- จริยธรรมที่มีต่อเศรษฐกิจ
- จริยธรรมต่อแรงงาน
- จริยธรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม